

ONLINE

MACKÓ - FARSANG

Megmutatkoznak a medvék III.

Csupán névrokonok

Az itt következő medvék nem tartoznak a medvefélék családjába, valójában csak a nevükben medvék.

VÖRÖS MACSKAMEDVE (*Ailurus fulgens*)

A vörös macskamedvét, más néven kis pandát vagy vörös pandát a 70-es években még a medvefélék közé sorolták, ám a legutóbbi genetikai kutatások arra utalnak, hogy a mosómedvefélék, a menyétfélék és a szkunkok közös őstől származik, és a medvefélékkel csak igen távoli rokonságban áll. Macskamedvefélék (*Ailuridae*) néven külön családot hoztak létre a számára. Korábbi két alfaját, az *A. f. fulgens*-t és az *A. f. styani*-t a genetikai vizsgálatok alapján ma már különálló fajoknak (*A. fulgens* és *A. styani*) tekintik. Az óriáspanda felfedezése előtt a panda név eredetileg ezt az állatot illette, melyet a nepáli elnevezése (panjā) után kapott.

A vörös macskamedve a Himalája déli oldalának mérsékelt éghajlatú erdőségeiben él, Nepáltól Nyugat-Kínáig. Főként bambusszal táplálkozik, emellett szívesen fogyaszt különféle gyümölcsöket, virágokat és hajtásokat, valamint alkalmanként megeszi a madártojásokat, kisebb madarakat és kisemlősöket is. Kora reggel és késő délután aktív, a nap többi részét általában a fák

ágvilláiban összegömbölyödve tölti. Az óriáspandához hasonlóan hüvelykujjként használható, megnyúlt csuklócsontja segíti táplálkozás közben a bambuszágak megragadásában. A macskamedvék magányos állatok, csupán a szaporodási időszakban keresik fel egymást. A párzást követően a nőstények elvonulnak, és faodvakban, vagy sziklaüregekben készítenek fészket, ahol aztán világra hozzák a kölykeiket. Egy alomban egy vagy két egér méretű kölyök születik, vakon és csupaszon, melyek háromhónaposan kezdenek el előmerészkedni a fészkek védelméből. A vörös macskamedve átlagélettartama 8-10 év.

Tudod-e?

A kis pandát az angol nyelvterületeken „fire fox”-nak is becézik. Állítólag a közismert internetböngésző is róla kapta a nevét.

Természetvédelmi státusza

Az élőhelyének csökkenése, vadászok és orvvadászok is veszélyeztetik a kritikusan alacsony létszámú természetes állományát.

IUCN besorolás: veszélyeztetett (endangered)

Állománya csökken, de az egyedszámuk nem ismert (sok kis fragmentált populációra oszlik. A kínai állomány egyedszámát 3-7000 közé teszik.

MOSÓMEDVE (*Procyon lotor*)

A mosómedvefélék őse Európában élt, körülbelül 25 millió évvel ezelőtt, az oligocén időszakban. A mosómedvéket a fogazatuk és a koponya-szerkezetük alapján korábban a menyétfélék rokonságába sorolták, azonban a molekuláris elemzés azt bizonyította, hogy mégis a medvefélékhez állnak közelebb.

A mosómedvek Észak-Amerikában őshonosak, azonban a bundájuk miatt Európában is tenyészteni kezdték őket. Az elszabadult egyedek megtelepedtek, és elterjedtek a kontinensen. Vadon élő példányaik hazánkban is évről évre elő-

bukkannak. Elsősorban a vízparti élőhelyeken fordulnak elő, de bemerészkedhetnek a lakott területekre is, ahol a kukák tartalmában keresgélnek élelem után.

A mosómedvek vegyes táplálkozásúak, erdei gyümölcsöket, terméseket fogyasztanak, de a mezőgazdasági terményeket is megdézsmálják, emellett kifosztják a madárfészkeket, és kisemlősöket, hüllőket, halakat is zsákmányul ejtenek. Kiválóan úsznak, és jól másznak fára.

Magányos állatok, csupán a párzási időszakban keresik fel egymást. A nőstények fák odvában, sziklaüregekben, vagy elhagyatott épületekben hozzák világra utódaikat. Egyszerre 3-7 csupasz és vak kölyök születik, melyek csupán 10 hét elteltével hagyják el a rejtékhelyet, amikor már képesek követni az anyjukat a táplálékszerzésben. A mosómedvek a természetben átlagosan 5 évig élnek, ám megfelelő körülmények közt akár a 15-20 évet is megérhetik.

Tudod-e?

Nevüket onnan kapták, hogy gyakran a mellső mancsaikkal tapogatják ki a víz alatt megbújó élőlényeket, és keresgélés közben úgy néznek ki, mintha éppen mosnának valamit. A tenyerükön igen érzékeny tapintó receptorok találhatóak, amelyek segítenek a zsákmány megtalálásában.

Természetvédelmi státusza

A mosómedve nem áll védelem alatt. Európában nemkívánatos invazív fajnak számít.

IUCN besorolás kevésbé fenyegetett (least concern)

Növekvő állományú faj, amely az emberi környezetekhez is remekül alkalmazkodik.

ORMÁNYOS MEDVE

Az ormányosmedvék (más néven koatik) a mosómedvefélék családjába tartoznak. Négy fajukat tartják nyilván, közülük a vörösorrú koati (*Nasua nasua*) fordul elő a Budapesti Állatkertben.

A vörösorrú koati Dél-Amerikában él, Kolumbiától egészen Észak-Argentínáig előfordul a trópusi erdőségekben. Mindenevő, a gyümölcsökért és madártojásokért felmászik a fákra, túrásra alkalmas, megnyúlt orrával pedig a föld alól is előásza a férgeket és a rovarokat. Erős karmaival kibontja a korhadt fákban élő lárvákat, és felforgatja a köveket, táplálék után kutatva. Hosszú farkával kiválóan egyensúlyoz, miközben a vékony ágakon közlekedik. A hímek általában magányosan élnek, míg a nőstények 15-30 fős csoportokban járnak táplálék után.

A szaporodási időszakban a hímek felkeresik a nőstények csapatait. A megtermékenyült nőstények ellés előtt elvonulnak a csoporttól egy faodúba vagy védett sziklazugba, ahol 2-7 utódnak adnak életet. A kicsik csupaszon és vakon születnek, 4-6 hét múlva azonban már elég fejlettek ahhoz, hogy kimerészkedjenek a szabadba. Az ormányosmedvék a természetben átlagosan 7 évig élnek, ez állatkerti körülmények között akár 14 évre is kitolódhat.

Tudod-e?

Az ormányos medvét a dél-amerikai őslakosok házi kedvencként is tartják, mert könnyen megszelídíthető.

Természetvédelmi státusza

A vörösorrú koati gyakori fajnak számít Dél-Amerikában.

IUCN besorolás kevésbé veszélyeztetett (least concern)

A populáció nagyságáról nincs pontos adat.

FARKSODRÓ (MÉZMEDVE) (*Potos flavus*)

A farksodrót más néven kinkajunak vagy a maláj medvéhez hasonlóan mézmedvének is nevezik. Ez a faj szintén a mosómedvefélék családjába tartozik, de annak egy teljesen különálló alcsaládját alkotja, amely igen korán, még a miocén korban elvált a csoport többi képviselőjének ősétől.

Közép és Dél-Amerika erdős területeinek lakója. Mexikó déli felétől Nyugat-Brazíliaig előfordul. Elsősorban virágnektárral és édes gyümölcsökkel táplálkozik, bár alkalmanként rovarokat is fogyaszt. Becenevével ellentétben a természetben

eddig még nem érték tetten mézfogyasztás közben. Hosszú farkával egyensúlyozva közlekedik a lombkoronában. Hajlékony farkát ötödik végtagként is használja, táplálkozás közben az ágak köré csavarva rögzíti magát vele a magasban. Ez utóbbiról kapta a farksodró nevet. A nektárt hosszú nyelvvel nyalogatja ki a virágszirmok közül, ezzel a növények megporzásában is részt vesz. Éjszakai állat, a nappal általában faodvakban vagy árnyas ágzugokban tölti. Rendszerint magányosan jár táplálék után, de a gyümölcs-termő fákön többen is összegyűlhetnek falatozni. A nőstények az év bármelyik szakában megfoghatnak. Egyszerre 1-2 utódot hoznak világra. Átlagos élettartamuk 23 év, ám fogságban a 41 évet is megérhetik.

Tudod-e?

A farksodrót csendes és szelíd természete miatt szívesen tartják házi kedvencként. A nappal jobbára átalussza, ám könnyen megriadhat a hirtelen mozdulatoktól és a zajoktól, amitől feszültté válhat, és éles karmaival és fogaival sérülést okozhat a gazdájának.

Természetvédelmi státusza

IUCN besorolás kevésbé veszélyeztetett (least concern)

A populáció csökkenő és fragmentált, az állomány nagyságáról nincs adat.

Készítették:

Bagosi Zoltán
Demjén Zsófia
Horváth Alexandra
Koczor-Dombi Rita
Mirtse Áron
Szabon Márta

2021
Budapest